

HUKUK FAKÜLTESİ

Bilişim ve Teknoloji Hukuku Sempozyumları

İNTERNETTE DEZENFORMASYON VE HUKUK SEMPOZYUMU ÖZET BİLDİRİ KİTABI

ISBN: 978-605-83569-9-3

16 Mayıs 2022 Ankara

Bu özet bildiri kitabının her hakkı saklıdır. Bu yayının tümü veya bir bölümü izin alınmaksızın çoğaltılamaz, basılıp yayınlanamaz, kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.

Bu yayında yer alan yazılarda öne sürülen görüşler yazarların kişisel görüşleridir; yazılar ile ilgili her türlü sorumluluk yazarlara aittir.

İNTERNETTE DEZENFORMASYON VE HUKUK **SEMPOZYUMU**

SYMPOSIUM ON DIGITAL DISINFORMATION AND LAW

16 Mayıs 2022

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Bülent KENT
Doç. Dr. Yasin SÖYLER
Dr. Öğr. Üyesi Merve Ayşegül KULULAR İBRAHİM
Arş. Gör. Dilara DÖNMEZKUŞ
Arş. Gör. Dilek Özge ERDEM
Arş. Gör. Sena KONTOĞLU
Arş. Gör. Melik Ahmet AKÇINAR

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Bülent KENT
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Prof. Dr. Leyla KESER
Istanbul Bilgi Üniversitesi
Prof. Dr. Çetin ARSLAN
Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Zakir AVŞAR
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa AVCI
Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Emin BİLGE
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Prof. Dr. Olgun DEĞİRMENÇİ
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi
Prof. Dr. Hayrunnisa ÖZDEMİR
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Prof. Dr. Murat SEZGİNER
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi
Prof. Dr. Yusuf YAŞAR
Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Erdal YERDELEN
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Prof. Dr. Süleyman YILMAZ
Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Yavuz ERDOĞAN
Antalya Bilim Üniversitesi
Doç. Dr. İlker ÖZTAŞ
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Doç. Dr. Turan ŞAHİN
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Gülşah Sinem AYDIN ATEŞ
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ÇATLI
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Şerafettin EKİCİ
Istanbul Medeniyet Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Zafer İÇER
Marmara Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Bedii KAYA
Istanbul Bilgi Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Talat KAYA
Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Dr. Ahmet KILIÇ
Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
Dr. Mustafa KÜÇÜKALİ
Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu

Sempozyum çevrim içi olarak yapılacak ve **ASBÜ** YouTube kanalı üzerinden yayınlanacaktır.

youtube.com/channel/UCVVOheSLki85AZLQ-PFBsdg

cyberlaw@asbu.edu.tr — cyberlaw.asbu.edu.tr

ASBÜ YAYINLARI B-3

yayın sertifikası no: 33365

ISBN: 978-605-83569-9-3

İnternette Dezenformasyon ve Hukuk Sempozyumu

Bildiri Özetleri

mizampaj: osman kayaer

kapak tasarımı: asbü basın yayını

baskı: pdf formatında dijital yayını

baskı tarihi: Nisan 2022

Asbü Yayınları

Hükümet Meydanı No: 2,

06030 Ulus, Altındağ, ANKARA

Tel: +90 312 596 44 46 12 Fax: +90 312 311 86 00

e-mail: asbu.library@asbu.edu.tr

Tel: (0 312) 596 46 12 - Ankara

ASBÜ HUKUK FAKÜLTESİ
Bilişim ve Teknoloji Hukuku Sempozyumları

İnternette Dezenformasyon ve Hukuk Sempozyumu
Bildiri Özetleri

ISBN: 978-605-83569-9-3

16 Mayıs 2022

Ankara

Bu özet bildiri kitabının her hakkı saklıdır. Bu yayının tümü veya bir bölümü izin alınmaksızın çoğaltılamaz, basılıp yayınlanamaz, kaynak gösterilmeden alın yapılamaz.

Bu yayında yer alan yazılarda öne sürülen görüşler yazarların kişisel görüşleridir; yazılar ile ilgili her türlü sorumluluk yazarlara aittir.

İÇİNDEKİLER

İNTERNET SİTELERİNİN ÇEREZ (COOKIES) POLİTİKALARINDA DEZENFORMASYON VE HUKUKİ BOYUTU

Prof. Dr. Seldağ GÜNEŞ PESCHKE/Doç. Dr. Lutz PESCHKE/ Dr. Öğr. Üyesi Yasin AYDOĞDU5

İNTERNETTE DEZENFORMASYONLA MÜCADELE TARTIŞMALARI BAĞLAMINDA ANAYASA MAHKEMESİ'NİN WIKIPEDIA KARARI

Doç. Dr. Yasin SÖYLER7.
SOSYAL MEDYADA YALAN HABER VE KİŞİLİK HAKKI

Dr. Öğr. Üyesi Merve Ayşegül KULULAR İBRAHİM8
AMERİKAN HUKUKU PERSPEKTİFİNDE SOSYAL MEDYA PLATFORMLARINDA DEZENFORMASYON SORUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğr. Gör. Dr. Samet TATAR9
DEZENFORMASYONLA HUKUKİ MÜCADELEDE FRANSIZ HUKUKU ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Özge OKAY TEKİNSOY.....10
DEZENFORMASYONUN ENGELLENMESİNDE İDARE HUKUKUNUN MÜDAHALE ARAÇLARI

Öğr. Gör. Uğur Cem TÜRKER11
DEZENFORMASYON İLE MÜCADELEDE BİR AB YAKLAŞIMI: PAYDAŞLARIN İŞBİRLİĞİ

Ar. Gör. Sena KONTOĞLU12
ÇEVİRİM İÇİ DEZENFORMASYON İLE MÜCADELEDE KAZUİSTİK YÖNTEM: SİNGAPUR ÖRNEKLİĞİ

Av. Abdullah Ahmet KAYNAR13
ANAYASA MAHKEMESİ'NİN 2018/14884 BAŞVURU SAYILI KARARI İŞİĞİNDE İNTERNET YOLUYLA YAPILAN YAYINLARDA KİŞİLİK HAKLARI, İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜKLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Şerife YILDIZ AKGÜL14
BİLGİ ALMA HAKKI KAPSAMINDA BİLGİNİN DOĞRULUĞUNUN GEREKLİLİĞİ VE YANLIŞ VEYA YALAN BİLGİ VERENLERİN SORUMLULUĞU

Öğr. Gör. Mustafa Kenan USTAHALİLOĞLU15
İHAM İÇTİHAHLARI İŞİĞİNDE KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARININ LEKELENMEME HAKKI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Ar. Gör. Alparslan DERELİ16
İNTERNET ORTAMINDAKİ DEZENFORMASYONUN HÂKİMLERİN BAĞIMSIZLIĞI BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Ar. Gör. Hüseyin ZORLU17
BANKALARIN İTİBARINI ZEDELEYİCİ AÇIKLAMALAR VE TİCARET HUKUKU AÇISINDAN BAŞLICA SONUÇLARI

Dr. Öğr. Üyesi Semih Sırrı ÖZDEMİR 18

HAKSIZ REKABETTE BİLİŞİM KURULUŞLARININ SORUMLULUĞU	
Dr. Öğr. Üyesi Betül AKTAŞ ERTAN	19
SOSYAL MEDYA ÜZERİNDEN DOKTORLARA YAPILAN SALDIRILAR	
Dr. Gülşen KÖSE	20
DİJİTAL MEDYADA DEZENFORMASYONUN TELİF HAKKI VE SINIRLARI BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	
Dr. Öğr. Üyesi Ayça ZORLUOĞLU YILMAZ	21
ÖZEL HUKUKTA İNTERNET ORTAMINDAKİ ASILSIZ BİLGİ PAYLAŞIMININ ÖNLENMESİ.	
Ar. Gör. Hasan Ali GÜÇLÜ	22.
YALAN ÖLÜM HABERİ YAYMAK CEZALANDIRILMALI MIDIR?	
Prof. Dr. Erdal YERDELEN/ Ar. Gör. Burak BOZ	23
İNTERNETTE DEZENFORMASYON İLE KRİPTO PARA ALIM SATIMINA MÜDAHALENİN CEZA HUKUKU BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	
Doç. Dr. Yavuz ERDOĞAN	24
SOSYAL MEDYA PLATFORMLARINDA YALAN HABER YAYMA (DEZENFORMASYON) FAALİYETLERİ VE CEZA HUKUKU SORUMLULUĞU: TWİTTER ÖRNEĞİ	
Dr. Öğr. Üyesi Fatih YURTLU/ Dr. Öğr. Üyesi Orkun YILDIZ	25
İNTERNETTE BİREYLERE YÖNELİK DEZENFORMASYONUN CEZAİ SORUMLULUK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	
Dr. Öğr. Üyesi İnanç İŞTEN	26
SERMAYE PİYASASI KANUNU'NDA DÜZENLENEN BİLGİYE DAYALI PİYASA DOLANDIRICILIĞI SUÇUNUN İNTERNET ORTAMINDA İŞLENMESİ	
Ar. Gör. Şeyda ALTUNTAŞ YILDIZ	27
“PANDEMİ”DEN “İNFODEMİ”YE: HUKUK PERSPEKTİFİNDEN COVID-19 SALGINI VE DEZENFORMASYON	
Doç. Dr. E. Eylem AKSOY RETORNAZ	28
SOSYAL MEDYA KULLANICILARININ YALAN HABER UYDURMA VEYA YAYMA NEDENİYLE ALMAN CEZA KANUNU KAPSAMINDA CEZAİ SORUMLULUĞU	
Doç. Dr. Meral EKİCİ/ Ar. Gör. Dilek Özge ERDEM	29
İNFODEMİ	
Dr. Öğr. Üyesi Ezgi CANKURT	30
İSLAM HUKUKUNDA ASILSIZ HABERLER YAYARAK KAMU DÜZENİNİ BOZMA SUÇU: ERÂCİF NEŞRETME	
Ar. Gör. Mehmet BARUTÇU/ Ar. Gör. Süleyman TEPE	31.
ŞANGAY İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ PERSPEKTİFİNDEN İÇ İŞLERİNE KARIŞMA-MA İLKESİNİN İHLALİ OLARAK ENFORMASYON SALDIRILARI	
Tabriz JAFAROV	32

İNTERNET SİTELERİNİN ÇEREZ (COOKIES) POLİTİKALARINDA DEZENFORMASYON VE HUKUKİ BOYUTU

Prof. Dr. Seldağ GÜNEŞ PESCHKE¹

Doç. Dr. Lutz PESCHKE²

Dr. Öğr. Üyesi Yasin AYDOĞDU³

2022 yılı itibarıyla dünya genelinde şimdiye kadar erişime açılan internet sitesi sayısı yaklaşık 1.18 milyar olmuştur. Günümüzde bu sitelerin yaklaşık %17'si aktiftir. Aktif olan internet sitelerinin önemli bir kısmında çerezler (cookies) yoluyla kişisel veriler işlenmektedir.

Çerezler (cookies), bir internet sayfası ziyaret edildiğinde kullanıcılara ilişkin birtakım bilgilerin kullanıcıların internete erişim sağladıkları cihazlarında depolanmasına izin veren düşük boyutlu zengin metin dosyalarıdır. Çerezler fonksiyon ve amaçlarına göre birçok farklı türe ayrılabilir. Bazıları internet sitesinin çalışması için gerekli iken; bazıları reklam, pazarlama yahut başka amaçlarla kullanılmaktadır. İşte bu noktada internet kullanıcılarının internet sitesi operatörlerine karşı hukuk sistemlerince korunma ihtiyacı daha fazla hissedilmektedir. Çünkü internet sitesinin türüne ve sunduğu hizmetlere göre değişkenlik gösteren yoğunlukta kullanıcıların farklı birçok kişisel verisi işlenebilmektedir.

İnternet sitelerinin birçoğu, tarayıcı üzerinden siteye erişim sağlandığı anda kullanıcılarının karşısına “çerez kullanım politikalarını kabul ettirme” yönünde bir uyarı sekmesi çıkarmakta ve genellikle çerez politikalarına ilişkin hükümleri kabul etmeden, bu uyarı ekrandan yok olmayarak kullanıcıları kabul etmeye itmektedir.

Yakın zamana kadar, herhangi bir uyarı ya da açık rıza sekmesi olmaksızın internet siteleri çerezler vasıtasıyla kullanıcılarının belirli verilerini işlemekteyken, kişisel verilerin korunması alanında yapılan hukuki düzenlemeler ve bu alana dair oluşturulan farkındalık sonrası birçok internet sitesi hem kişisel verilerin korunması mevzuatına uyum sağlamak hemde kullanıcılarını bilgilendirmek amacıyla çerez politikalarını internet siteleri üzerinden kamuoyu ile paylaşmakta ve siteyi ziyaret eden tüm kullanıcıların açık rızalarını almaya çalışmaktadır. Halen birçok internet sitesi çerez kullanımına rıza vermeyen kullanıcıların internet sitelerini kullanmalarına karşı engel koymaktadır. Bu tutumlarındaki en kuvvetli argüman ise çerezlerin zararlı varlıklar olmadığı ve kullanım durumunda doğrudan bir ihlal oluşturmayacağı yönündedir.

Bu bakımdan çalışmada öncelikle çerez (*cookie*) kavramı ve hukuki niteliği üzerinde

¹ Prof. Dr., Öğretim Üyesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Karşılaştırmalı Hukuk Anabilim Dalı, seldag.peschke@gmx.net, ORCID: 0000-0003-3679-6525.

² Doç. Dr., Öğretim Üyesi, Bilkent Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, lutz.peschke@gmx.de, ORCID: 0000-0002-9513-3257.

³ Doktor Öğretim Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Anabilim Dalı, aydogdu@kku.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3248-5199.

durulacaktır. Ardından birçok internet sitesinin çerez politikalarını kullanıcıları tarafından kabul edilmesi amacıyla oluşturduğu algısal tuzaklar ele alınacaktır.

Çalışmada başta Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü (*General Data Protection Regulation-GDPR*) olmak üzere, uluslararası ve ulusal boyutta kişisel verilerin korunması mevzuatı hükümleri ile Türk Hukukunda 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu çerçevesinde, internet sitelerinin çerez kullanımında temel alınan ilkeler ve hukuka uygunluk kriterleri farklı ülkelerdeki uygulamadan örneklerle incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Çerez (cookie), internet sitesi, açık rıza, kişisel veri, erişim hakkı.

İNTERNETTE DEZENFORMASYONLA MÜCADELE TARTIŞMALARI BAĞLAMINDA ANAYASA MAHKEMESİ'NİN WIKIPEDIA KARARI

*Doç. Dr. Yasin SÖYLER**⁴

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), mülga Başbakanlık Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü'nün talebi üzerine 28/4/2017 tarihinde, Wikipedia'da yayımlanmış olan iki farklı içerikten dolayı bu siteye erişimin engellenmesi yönünde karar vermiştir. Wikipedia'ya erişimin engellenmesine neden olan içeriği, bu sitede İngilizce yayımlanmış olan “StateSponsored Terrorism” (Devlet Destekli Terörizm) ve “Foreign Involvement in the Syrian Civil War” (Suriye İç Savaşına Yabancı Katılımı) başlıkları altında Türkiye'nin Suriye'deki iç savaşın taraflarından biri olduğu, mevcut rejime karşı IŞİD gibi çeşitli terör örgütlerini askeri yardım da dahil olmak üzere desteklediği ve IŞİD ile petrol ticareti yaptığı yönündeki dezenformasyon oluşturmuştur. Siteye erişimin engellenmesi kararı alan adı üzerinden yapıldığı için, bu tarih itibarıyla kullanıcıların Türkiye'den Wikipedia'ya erişimi olanaksız hale gelmiştir.

BTK'nın söz konusu içeriğe erişimin engellenmesi yönündeki kararının yasal dayanağını, 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun kapsamında “milli güvenlik ve kamu düzeninin korunması” amacıyla erişimin engellenebileceğine ilişkin hüküm oluşturmuştur. Bu çerçevede alınan erişimin engellenmesi kararı karşı Anayasa Mahkemesi'ne yapılan hak ihlali başvurusunda Anayasa Mahkemesi, bu hükmü oldukça farklı yorumlayarak erişimin engellenmesi kararıyla Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün ihlal edildiği yönünde karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin bu kararı, milli güvenliğin sağlanması ve kamu düzeninin korunması için internette dezenformasyonla yapılacak hukuki mücadele açısından bir köşe taşı oluşturmaktadır. Fakat bu karar eleştiriye de oldukça açıktır. Özellikle kararda ortaya konulan gerekçeler, hukuki açıdan tatmin edici bir sonuç ortaya koymaktan uzaktır. Bildiride, Anayasa Mahkemesi'nin söz konusu kararı ekseninde, ama bundan daha geniş bir boyut içerisinde bir değerlendirme yapılarak milli güvenliğin sağlanması ve kamu düzeninin korunması için internette dezenformasyonla hukuki mücadeleye yönelik çözümler üretilmesi hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dezenformasyon, Wikipedia, milli güvenlik, kamu düzeni, erişimin engellenmesi.

⁴ Doç. Dr., Öğretim Üyesi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Anabilim Dalı, yasin.soyler@asbu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8833-9230.

SOSYAL MEDYADA YALAN HABER VE KİŞİLİK HAKKI

Dr. Öğr. Üyesi Merve Ayşegül KULULAR İBRAHİM⁵

İnternette kullanıcıların gerek yorum yapabilecekleri kısımlar, beğendikleri ya da beğenmediklerini ifade edebilecekleri simgeler veya beğenme seviyesinin ölçülebi-
leceği tıklanma sayısını gösteren beğeni butonları gibi tasarımlar oluşturulması inter-
nette yayılan içeriklerin doğruluğuna etki etmiştir. Finansal veya ideolojik amaçlarla
kişiler daha fazla tıklanma sayısına erişebilmek için doğru olmayı önemsemeksizin
kullanıcıların ilgisini çekebilecek içerik üretme yoluna gitmişlerdir. Ziyaretçi sayı-
sını artırmak isteyen site yöneticileri kullanıcıların dikkatini çekmek üzere yalan
haberlere başvurabilmektedir. Yalan haber, kasıtlı olarak yanlış olan ve okuyucu-
ları yanıltma amacı güden haberdır. Ürettikleri içeriği kullanıcıların görmelerini
sağlamak için internet siteleri clickbait “*tık tuzağı*” denilen yöntemler kullanmaya
başlamışlardır. Burada kullanıcıların tıklamasını sağlamak için kullanıcıların ciddi
derecede dikkatini çekecek ifadeler kullanılmaktadır. Kullanıcı bu ifadeye tıklayarak
detaylara erişmek isterken açılan web sayfası kullanıcı beklentisinin oldukça altında
bilgiler içermektedir. Yalan haber içerikli bu siteler sosyal medyada paylaşılabilir
şekilde tasarlanmaktadır. Yalan haberlerin sosyal medyada paylaşılması, basılı med-
yaya göre düşük maliyetle, kolay ve büyük kitlelerce yalan habere erişimi mümkün
kılmaktadır. Sosyal medya sitelerinin yönlendirmesiyle sosyal medya kullanıcıları
gerçek haber sitelerini veya yalan haber sitelerini ziyaret etmektedir. Haber sitelerine
yapılan ziyaretlerin küçük bir kısmı sosyal medyadan gelen yönlendirmeler üye-
rinden gerçekleşmekteyken yalan haber sitelerine ziyaretlerin çok büyük bir kısmı
sosyal medya sitelerinin yönlendirmesiyle gerçekleşmektedir. Sosyal medyada gü-
vendiği insanların yönlendirmesiyle ziyaret edilen yalan haber sitelerinde kişilerin
haberler konusunda akılları karışmakta, gerçeği yalandan ayırt etme ihtimalleri azal-
maktadır. Yalan haber kullanılarak kişilik hakkı çeşitli şekillerde ihlal edilmektedir.
Bu ihlaller karşısında kişilerin düzeltme yapmaları veya haklarında yapılan yalan
habere karşı cevap vermeleri mümkündür. Ayrıca erişimin engellenmesi, maddi ve
manevi tazminat, kişilik hakkına saldırının tespiti, önlenmesi, durdurulması gibi tale-
plerle dava açılabilir. Ayrıca

konusu suç teşkil eden hallerde savcılığa başvurulabilir. Bu çalışmada sosyal medya-
nın yalan habere etkisinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Yalan haberlerin neden
olduğu kişilik hakkı ihlalleri karşısında başvurulabilecek hukuki yollar analiz edil-
miştir. İhlallerin önlenmesinde salt hukuk yeterli olmayıp toplum yalan habere karşı
bilinçlendirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya hukuku, medya yönlendirmesi, yalan haber, ki-
şilik hakkı, bilişim hukuku.

5 Doktor Öğretim Üyesi, Bilişim ve Teknoloji Hukuku Anabilim Dalı Başkanı, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, aysegul.kulular@asbu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6556-0269.

AMERİKAN HUKUKU PERSPEKTİFİNDE SOSYAL MEDYA PLATFORMLARINDA DEZENFORMASYON SORUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğr. Gör. Dr. Samet TATAR^{*6}

Sosyal medya platformları bilgiyi milyarlarca kullanıcıya yayar. Özellikle sosyal medya kanalları aracılığıyla haberler küresel ölçekte hızlıca yayılır. Sektördeki önemli sosyal medya şirketlerinin ana merkezlerine ev sahipliği yapan Amerika Birleşik Devletleri (ABD), sosyal medya kullanıcıları tarafından istemli ya da istemsiz yayılan dezenformasyon ve yalan haberlere karşı yasal düzenlemeleri tartışmaktadır. Regülasyon teorisi ve hukuki uygulamalarının doğum yeri olarak kabul edilen ABD'deki konuyla ilgili kanuni düzenleme yapma sinyalleri hem gelişmekte olan ülkelerce hem de gelişmiş ülkelerce tarafından dikkatlice takip edilmektedir.

Sosyal medya operatörlerinin çoğunlukla algoritmaları ve yapay zekâ sistemlerini kullanırken istemeyerek de olsa bilgi dezenformasyonuna sebebiyet verdiği tespit edilmiştir. Bireysel kişilere karşı yaptırım uygulamaları haricinde yapay zekâ sistemlerine karşı yaptırım uygulanması açısından Amerikan kanun koyucularının ne tür bir tutum sergileyeceği bilinmemektedir. Özellikle COVID-19 pandemisi sosyal medya üzerinden yayılan yanlış bilgi dezenformasyonu ile birlikte bu alanın gerçekten düzenlenip denetlenene bilirliliği tartışılmaktadır.

Sosyal medya kuruluşlarının temsilcilerini dezenformasyonun sorgulanması için doğrudan dinleyen bazı ABD'li Kongre üyeleri, 1934'te kabul edilmiş mevcut İletişimler Ağı Kanununun çeşitli maddelerinde değişiklikler yapmak istemektedir. Ancak değiştirilmek istenen 230. Maddenin mevcut durumdaki sorunları çözmeyeceği yönündeki görüşler de bulunmaktadır. İşbu makalede, Amerikan hukuk sisteminin bir bütün olarak ele alınarak sosyal medya platformlarında dezenformasyon ve yalan haberlere karşı nasıl mekanizmalar sunduğu tartışılacaktır. Mevcut durumdaki yasal düzenlemeler alındıktan sonra Amerikan kanun

koyucularının üzerinde durduğu öneriler belirtilecektir. Tebliğ sunumu, düzenleme komitesinin uygun görmesi halinde İngilizce yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dezenformasyon, yalan haber, sosyal medya hukuku, regülasyon teorisi, iletişimler ağı kanunu.

⁶ Doktor Öğretim Görevlisi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Anabilim Dalı, statar@ybu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3553-1683

DEZENFORMASYONLA HUKUKİ MÜCADELEDE FRANSIZ HUKUKU ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Özge OKAY TEKİNSOY

Fransızca’da dezenformasyon (désinformation) kelimesi Larousse’un internet sözlüğünde kamuoyunu etkilemeye ve yanıltmaya uygun nitelikte bir mesajın medya aracılığıyla iletilmesi işi olarak tanımlanmıştır.

Son yıllarda Fransa’da dezenformasyon kavramı yukarıda verilen tanımına karşılık gelen bir sosyal fenomeni ifade etmek üzere medyada sık kullanılmaya başlansa da akademik metinlerde ve Fransız mevzuatında “fausse nouvelle” (gerçeğe aykırı/yalan haber), “manipulation de l’information” (çarpıtılmış haber) terimleri kullanılmaktadır.

Yalan haberlerin dijital medyada kitlesel bir şekilde yayılmasının Fransa’da ve diğer bazı batılı ülkelerde, özellikle ABD’de yakın tarihlerde gerçekleşen seçimler üzerindeki olumsuz etkisi, 2017 yılındaki başkanlık seçimlerinden başlayarak bu konudaki siyasi kaygıları arttırmış ve siyasetin gündemine girmiştir. Yalan haberlerin kitlesel şekilde yayılmasının, ulusal seçim kampanyalarının normal akışını etkilemek amacıyla taşıyan ulusal ya da yabancı aktörlerin uyguladıkları bilinçli stratejilerden kaynaklandığı ileri sürülmüş; bu amaçla sosyal medyanın ve dijital platformların kullanılmasının seçimler üzerindeki olumsuz etkiyi arttırdığı ve seçimlerin sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesi bakımından söz konusu olumsuz etkinin sınırlanmasının meşru bir gerekçe olduğu ileri sürülmüştür.

Fransa Devlet Başkanı Emmanuel Macron, 2018 yılının ilk günlerinde yaptığı bir basın açıklamasında demokratik hayatı yalan haberlerden korumak amacıyla hukuku bir araç olarak geliştireceklerini ve seçim döneminde yapılan yalan haberlerle (“fake news”) mücadele konusunda bir kanun tasarısı hazırlandığını duyurmuştur. Özellikle seçim öncesi dönem ve seçim sürecini kapsayacak şekilde yalan haberle mücadele konusunda Fransa Devlet Başkanı’nın isteğiyle Ulusal Meclis’e 21 Mart 2018’de bir Kanun tasarısı sunulmuştur. 60 senatör ve 60 milletvekili, Kanun tasarısı ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesi’ne başvurmuştur. Anayasa Mahkemesi belirli bir şekilde yorumlama şartı ile söz konusu Kanun tasarısının Anayasa’ya aykırı olmadığına karar vermiştir. Böylece, Çarpıtılmış Haberlerle Mücadele Hakkında Kanun 22 Aralık 2018 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanmış ve yürürlüğe girmiştir.

Tebliğin konusu 22 Aralık 2018 tarihli Çarpıtılmış Haberlerle Mücadele Hakkında Kanun’un kapsam ve içeriği hakkında bilgi vermek olduğu kadar Kanun’a yöneltilen eleştirileri ve Kanun hakkındaki Anayasa Mahkemesi kararını değerlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dezenformasyon, seçim hukuku, iletişim özgürlüğü, basın özgürlüğü, haber alma hakkı.

7 Doktor Öğretim Üyesi, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Anabilim Dalı, ozge.okay@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7920-9493.

DEZENFORMASYONUN ENGELLENMESİNDE İDARE HUKUKUNUN MÜDAHALE ARAÇLARI

Öğr. Gör. Uğur Cem TÜRKER⁸

Pozitif hukukta tanımı yapılmayan fakat bu mevzuatta kendine yer bulan “Kamu Düzeni” kavramı İdare Hukukunun temel kavramlarından. Öğretide ve içtihat- larla açıklanan kavram temelde klasik anlayış ve modern anlayış ile tanımlanmış- tır. İdarenin faaliyetlerinden birisi olan kolluk faaliyeti ise kamu düzeni kavramını sarsan etmenleri engelleyen ya da kamu düzenini bozan etmenlerin neden olduğu zararları onaran tedbir ve işlemlerin tesis edilmesidir.

İnternetin kullanımı hayatımıza o kadar nüfuz etmiştir ki sosyal hayatımızın yanında siyasal hayatı da etkilemiştir. Post-truth çağı olarak adlandırılan bu etki özellikle sosyal medyanın gelişimi ve yayılması ile kendisini göstermiştir. Sosyal medya ile sanal ortamda yeni bir dönem başlamış artık bireyler istemci rolünden çıkıp sunu- cu rolüne kavuşmuşlardır. Bu durum ise alışılmış düzenin dışına çıkılmasına neden olmuştur. Önceki düzende bilgi kaynağı sınırlı iken sınırsız hale gelmiştir. Sınırsız kaynak ise beraberinde kontrolsüz bilgiyi getirmiştir.

Yanlış bilginin manipülasyon amacı olup olmaması yanlış bilgi *misinformation* ya- lan bilgi *disinformation* gibi kavramları ortaya çıkarmıştır.

İnternet kamuyu doğrudan etkileyebilmektedir, kitlelerin örgütlenmesi, propaganda bu sanal ortamın araç olarak kullanılması ile kolaylaşmıştır. Herkesin kaynak ola- bildiği bir kitle iletişim aracı olarak ifade edilebilecek bu yeni mecra; idarenin temel faaliyetlerinden olan kamu düzenini sağlama faaliyeti ile kesişmektedir. İdarenin kolluk faaliyeti ise internet ortamındaki dezenformasyon için yetersiz kalabilmekte- dir. Bu kapsamda bu mecra için bant daraltma gibi yeni müdahale alanları ve müda- hale kurumları gelişmiştir. Çalışmada idare hukuku veçhesinden bu müdahaleler ve kurumlar hukuk devleti bağlamında tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İnternet koluğu, önleyici kolluk, idarenin denetim ve gözetim faaliyeti, dezenformasyon.

⁸ Öğretim Görevlisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Kamu Hukuku Doktora Öğrencisi, Yaşar Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Öğrencisi, ugurcemturker@windowslive.com, 0000-0001-8833-8169.

DEZENFORMASYON İLE MÜCADELEDE BİR AB YAKLAŞIMI: PAYDAŞLARIN İŞBİRLİĞİ

Ar. Gör. Sena KONTOĞLU⁹

Çevrimiçi platform kullanımının artması ile kolaylaşan ve yaygınlaşan dezenformasyon faaliyetlerine karşı Avrupa Birliği'nde çeşitli çalışmalar başlatılmıştır. Bu kapsamda aralarında Yalan Haber ve Çevrimiçi Üst Düzey Uzman Grubu Raporu ve Avrupa Komisyonu'nun 2018 tarihli "Dezenformasyon ile Mücadele: AB yaklaşımı" başlıklı tebliğinin de bulunduğu birtakım mücadele yöntemleri ortaya konulmuştur. Avrupa Komisyonu'nun bu tebliğiyle dezenformasyonla mücadelede temel amaçlar belirlenmiştir. Bu amaçlar uyarınca dezenformasyon ile mücadele için, öncelikle kişilerin internet üzerinde ulaştıkları bilgi kaynaklarına ilişkin şeffaflık sağlanması, kişilerin bilgiye dayalı kararlar verebilmeleri ve bilgi çeşitliğinin sağlanması için medya okur-yazarlığının artırılması ile nitelikli gazeteciliğin desteklenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca, bilginin güvenilirliğinin sağlanması için gerekli önlemlerin alınması ve dezenformasyonla mücadelede uzun vadeli sonuçların elde edilebilmesi için tarafların farkındalığının geliştirilmesi ve kamu otoriteleri ile paydaşlar arasında işbirliğinin artırılması gibi ihtiyaçlar belirlenmiştir.

Avrupa Komisyonu tarafından belirlenen bu gereksinimler doğrultusunda, özellikle paydaşlar arası işbirliğinin artırılması amacıyla, çeşitli çevrimiçi platformlar ve reklamcılar da yer aldığı paydaşlar tarafından uygulanması taahhüt edilen *Code of Practice against Disinformation* ("Dezenformasyona karşı uygulama kodu", "**Kod**") yayınlanmıştır. Kod ile, dezenformasyonla mücadele çerçevesinde çevrimiçi platformlar ve reklamcılar tabi olduğu ilkeler ve uyması gereken yükümlülükler belirlenmiştir. Bu yönüyle Kod, dezenformasyonla mücadelede dünyadaki ilk *self-regulation* ("öz-regülasyon") dokümanı olma özelliğini taşımaktadır. Kod ile paydaşlar, reklamların şeffaflığı, sahte hesaplara ilişkin önlemler, kişilerin doğru bilgiye ulaşması ve bilgiye dayalı karar almalarını sağlayacak uygulamaların sağlanması ile AB hukuku ve ulusal hukuka uyuma ilişkin birtakım taahhütlerde bulunmuştur.

Bu kapsamda gerçekleştirilen faaliyetler ve dezenformasyonla mücadeledeki gelişmeler ise paydaşlar tarafından oluşturulan yıllık raporlar ile takip edilmektedir. Bu çalışmada dezenformasyon ile mücadelede bir AB yaklaşımı olan paydaşların işbirliği uygulaması, *self regulation* ("öz-regülasyon") dokümanları ile yıllık paydaş raporları incelenerek yaklaşımın AB hukuku açısından uygulanabilirliği tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dezenformasyon, regülasyon, öz-regülasyon, Avrupa Birliği, Avrupa Komisyonu.

⁹ Araştırma Görevlisi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Bilişim ve Teknoloji Hukuku Anabilim Dalı, sena.kontoglu@asbu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4144-0649.

ÇEVİRİM İÇİ DEZENFORMASYON İLE MÜCADELEDE KAZUİSTİK YÖNTEM: SİNGAPUR ÖRNEKLİĞİ

Av. Abdullah Ahmet KAYNAR¹⁰

Dezenformasyon, internetin yaygınlaşmasıyla ve sosyal medyanın kullanım oranının artmasıyla son 5 yıldır gerek hukukun gerek iletişim bilimlerinin gerekse siyaset biliminin ana konularından bir haline gelmiştir. Seçimlere yabancı devletlerin müdahalesi, salgın hastalıklarla ve aşı çalışmalarıyla ilgili bilimsel kaynaklara dayanmayan söylemlerin yayılması ve politik rakiplerle ilgili karalama kampanyalarının sayısının artması gibi sebepler dezenformasyon ile mücadelenin ne kadar ciddi bir mesele olduğunu göstermektedir.

Devletler dezenformasyon ile mücadele başlığı altında farklı yöntemler uygulayageldiler. COVID-19 pandemisi sırasında, Afrika ve Güney Doğu Asya bölgelerinde hüküm sürmekte olan pek çok devlet, çevrim içi ortamda pandemiyle mücadeleyi güçleştiren içerikleri gerekçe göstererek dezenformasyon ile mücadele için ceza kanunlarına maddeler ekleme yolunu seçmiştir. Makalemize konu olan Singapur ise dünyada benzeri görülmeyen bir kanunlaştırma hareketi ile Çevrim içi Gerçek Dışılık ve Manipülasyondan Korunma Yasası'nı² (POFMA veya Kanun) Haziran 2019'da yürürlüğe koymuştur. Dezenformasyon ile mücadeledeki en detaylı ve yeksenak düzenleme olarak ortaya çıkan metin, Singapurlu akademisyenlerin ve insan hakları örgütlerinin hedefi haline gelmiştir.

POFMA 9 bölümden ve 62 maddeden oluşmaktadır. POFMA'nın amacı; yanlış

beyanların* Singapur'da iletilmesini önlemek, sürekli olarak yanlış beyanlar bildiren çevrim içi hesapları ve bunların finansmanını ortaya çıkarmak ve bunları engellemek, eşgüdümlü özgün olmayan davranışlar gösterenler ile botların kötüye kullanılmaları halinde bunları tespit ederek bunlarla ilgili önlemlerin alınmasını sağlamaktır.

Makalemizin ilk bölümünde dezenformasyonun kısa bir tanımı ile çeşitli örnekleri konu edilecektir. İkinci bölümde ise, Singapur Çevrim içi Gerçek Dışılık ve Manipülasyondan Kanun'daki tanıma göre: “tamamen veya kısmen ve kendi başına veya görüldüğü bağlamda yanlış veya yanıltıcı olan”.

Korunma Yasası incelenecektir. Bu yasanın neden çıkarıldığı, hangi maddelerden oluştuğu ve nasıl uygulanacağına cevaplar verilecektir. Üçüncü bölüm içerisinde, dezenformasyon ile mücadelede temel hak ve özgürlüklere de saygı gösterilerek nasıl bir yol izlenebileceğine ilişkin öneride bulunulacaktır. Bu öneri sırasında çeşitli devletlerin dezenformasyon ile mücadele bağlamında hazırladıkları mevzuatlar da konu edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Dezenformasyon, ifade özgürlüğü, POFMA, çevrimiçi içerik denetimi, yalan haber.

¹⁰ Avukat, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, İnternet Daire Başkanlığı, Queen Mary University of London LLM/İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi LLB, kaynar.ahm@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3449-2301. ² 2019 Protection from Online Falsehoods and Manipulation Act.

ANAYASA MAHKEMESİ'NİN 2018/14884 BAŞVURU SAYILI KARARI İŞİĞİNDE İNTERNET YOLUYLA YAPILAN YAYINLARDA KİŞİLİK HAKLARI, İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜKLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Şerife YILDIZ AKGÜL¹¹

İnternet ortamı genel olarak ifade özgürlüğünü daha da genişleten bir mecra olarak ele alınmaktadır. Bir yandan da internet ortamında yapılan yayınlar yoluyla işlenen suçlarla mücadele konusunda yasal düzenlemeler yapılmaktadır. İnternet yoluyla yapılan yayınlarda korunması gereken haklardan bir de kişilik haklarıdır. Medeni Kanun hem de suç sayılması halinde Ceza Kanunu kapsamında korunan kişilik hakları, erişimin engellenmesi gibi özel usullerle internet yoluyla yapılan saldırılara da karşı korunmaktadır.

Bu çerçevede kanun koyucu 5651 sayılı internet ortamında yapılan yayınların düzenlenmesine ilişkin Kanun'un 9. maddesi ile sulh ceza hakimine kişilik haklarının korunması amacıyla içeriğin yayından kaldırılması ve erişimin engellenmesi yetkisi tanımıştır. Erişimin engellenmesi kararı ifade ve basın özgürlükleri ve bilgi alma hakkı gibi temel hak ve özgürlükleri etkilemektedir. İnternet haber sitelerinde yayımlanan bir dizi haberin basın ve ifade özgürlükleri ile etkili başvuru hakkını ihlal ettikleri iddiasıyla yapılan bireysel başvuru üzerine Anayasa Mahkemesi, oybirliği ile aldığı genel kurur kararında söz konusu ihlallerin yapısal sorundan kaynaklandığı gerekçesiyle pilot karar usulünün uygulanmasına karar vermiştir.

Bu çalışmada internet ortamında yapılan yayınlarda kişilik haklarının korunması usulüne ilişkin yasal düzenleme ve bu yasal düzenlemeden kaynaklanan hak ihlalleri Anayasa Mahkemesinin kararı esas alınmak suretiyle ele alınacaktır.

Anahtar kelimeler: Kişilik hakkı, ifade özgürlüğü, basın özgürlüğü, bilgi alma hakkı, Anayasa Mahkemesi, internet yoluyla yayın.

¹¹ Doktor Öğretim Üyesi, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Anabilim Dalı, serifey@anadolu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2264-2624.

BİLGİ ALMA HAKKI KAPSAMINDA BİLGİNİN DOĞRULUĞUNUN GEREKLİLİĞİ VE YANLIŞ VEYA YALAN BİLGİ VERENLERİN SORUMLULUĞU

Öğr. Gör. Mustafa Kenan USTAHALILOĞLU¹²

Hukuki düzenlemeler; bir taraftan bir kişiye bir “hak” tanırken diğer taraftan da bu kişinin karşısında yer alan başka bir kişiye bir “yükümlülük” getirmektedir. Birbirinin tamamlayıcısı niteliğindeki bu iki düzenleme türü, esasen, aynı menfaati koruma amacı gütmektedir. Anayasa m.28/2’de yer verilen “basın ve haber alma hürriyeti” ifadesinde ise; bir yandan “basın” yani “haber verme” diğer yandan da “haber alma” hürriyetleri art arda ve fakat birbirinin karşılığı olmaksızın zikredilmiştir.

Anayasa’nın m.28/3 ve devamı fıkralarında, Basın İlan Kurumu’nun almış olduğu 18/11/1994 tarihli Basın Ahlâk Esasları Hakkında 129 Sayılı Genel Kurul Kararı m.1’de ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu m.4/1’de yer alan düzenlemelere göre; bilgi verme hürriyeti, her bilginin herkese verilebilmesi şeklinde “sınırsız” bir hürriyet olmadığı gibi, doğru ya da yanlış, istenilen her bilginin verilebilmesi şeklinde “yükümlülükten âri” de değildir. O hâlde, bilgi verme hürriyetinin, “doğru bilgi verme” yükümlülüğü ile yüklü bir hürriyet olduğunu söylemek mümkündür.

Dolayısıyla, kişilerin sâhip olduğu bilgi alma hakkı, herhangi bir bilgiyi değil, yalnızca “doğru” bilgiyi almaya dair olup bu niteliğe sâhip olmayan bilgilere maruz bırakılması hâlinde menfaatlerinin ihlâl edilmiş olması söz konusu olabilir. Doğruluk niteliği bulunmayan bilgilerin kaynağı ve iletim aracının ne olduğu önem arz etmeyip önemli olan tek husus; bunların doğru olmadığı, bilgi alan kişi tarafından, bilinip bilinmediği veya bilinebilir olup olmadığıdır. “Aldatma kabiliyeti” diyebileceğimiz niteliği haiz olan bir “yanlış” veya “yalan” bilgiyi veren kişinin, doğru bilgi verme yükümlülüğünü ihlâl ettiği nispette sorumluluğunun doğması söz konusu olmalıdır.

Bu çalışmada; kişilerin uğradığı zarardan, internet üzerinden yanlış bilgi veren kişilerin sorumluluğu incelenecektir.

Anahtar kelimeler: Doğru bilgi verme yükümlülüğü, internet, yanlış bilgi, yalan haber, sorumluluk.

12 Öğretim Görevlisi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, mkustahaliloglu@osmaniye.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1554-5997.

İHAM İÇTİHATLARI IŞIĞINDA KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARININ LEKELENMEME HAKKI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Ar. Gör. Alparslan DERELİ¹³

Kitle iletişim araçları teknolojinin etkisiyle hızla gelişmesi sonucu hayatımızda daha fazla yer edinmeye başlamıştır. Bu araçlar, insanlara daha çok hitap edebilmek amacıyla hayatın içinden bilgiler vermektedirler. Adli vakıalar, insanların daha çok ilgisini çektiği için sıklıkla çeşitli kitle iletişim araçlarıyla adli olaylara ilişkin paylaşım ve yayımlar yapılmaktadır. Ancak adli olaylar yayımlanırken henüz suç işlediği kesin olarak tespit edilememiş kişilerin olayın failiymiş gibi kişisel bilgileri paylaşarak paylaşım veya yayın yapılması, bireyin toplum nezdinde suçlu kabul edilmesine ve şeref ve hasiyetinin zedelenmesine yol açabilmektedir. Lekelenmeme hakkı, suç şüphesi altında olan veya olmayan bireylerin, yanıltıcı veya yalan bilgilerin paylaşılması (dezenformasyon) sonucu kamuoyu önünde suçlu gibi görülmesinin, küçük düşürülmesinin ve özel hayatlarının ihlal edilmesinin önüne geçmektedir.

Lekelenmeme hakkı, hakkaniyetli bir yargılama yapılabilmesi için gerekli bir haktır. Bu nedenle İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkıyla da doğrudan bağlantılı bir haktır. Adil yargılanma hakkının bir unsuru olan lekelenmeme hakkıyla İHAS'ın 10. maddesinde korunan kişilerin ifade özgürlüğü ve basın özgürlüğü çatışmaktadır. Bu çerçevede İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi'nin içtihatları lekelenmeme hakkının sınırlarını belirlemede yol gösterici olmaktadır.

Çalışmamızda lekelenmeme hakkı kavramı ve masumiyet karinesi ile unutulma hakkı kavramlarıyla olan ilişkisi açıklanacaktır. Kitle iletişim araçlarıyla suça konu olduğu düşünülen olayların verilmiş şeklinin, kişilerin ifade özgürlüğü ve basının haber verme hakkı kapsamında mı yoksa lekelenmeme hakkının ihlali olarak mı değerlendirilmesi gerektiği İHAM içtihatları çerçevesinde izah edilecektir. Sonrasında lekelenmeme hakkını koruyan uluslararası belgeler ile Anayasa, TCK ve CMK'da yer alan düzenlemelere ve uygulamada karşılaşılan sorunlara ilişkin çözüm önerilerine değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Lekelenmeme hakkı, kitle iletişim araçları, dezenformasyon, adil yargılanma hakkı, İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi.

¹³ Araştırma Görevlisi, Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Anabilim Dalı, alparsladereli@gmail.com, ORCID: 0000- 0003- 3246- 6684.

İNTERNET ORTAMINDAKİ DEZENFORMASYONUN HÂKİMLERİN BAĞIMSIZLIĞI BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Ar. Gör. Hüseyin ZORLU¹⁴

İnternet ve sosyal medya sitelerinin kullanımının yaygınlaşması birlikte yargılamalar ile ilgili enformasyonun (haberleşme, bilgilendirme) büyümesinin yanında dezenformasyon da (yanlış veya doğruluğu bulunmayan ve kasıtlı olarak yayılan bilgi) geometrik biçimde artmaktadır. Sosyal ağlarda özellikle dezenformasyonun çoğalması uyumsuzluklarda hâkimlerin kanuna, hukuka ve vicdani kanaatlerine göre karar vermesine engellemektedir. Bu sonuç hâkimlerin bağımsızlığının ihlâli anlamına gelir. Zira bahsi geçen bağımsızlık salt yasama ve yürütme erklerine bağlı olmama, bu güçlerden bağımsız olma şeklinde dar yorumlanamaz. Söz konusu kavram internete, sosyal ağlara ve medyaya bağlı olmama, bu araçlar karşısında hâkimlerin bağımsız olması biçiminde geniş yorumlanmalıdır. Ancak Anayasada ve kanunda yer alan düzenlemeler bu bağımsızlığın kapsamının geniş ele alınması ve böylece gerçekleştirilmesi için eksiktir. Bu aksayan yönlerin giderilmesi için öncelikle hâkimlerin internet ve sosyal ağ yorumlarıyla ile oluşan dezenformasyon ve baskıdan etkilenmeyecek kişilerden seçilmesi gerekmektedir. Öncelikle idari açıdan hâkimlerin bağlı olduğu Hakimler ve Savcılar Kurulu yürütme organından bağımsız olacak şekilde yeniden düzenlenmeli, mevcut yapısı değiştirilmelidir. Sonrasında hâkimlerin adaylığa kabulünün oluşturulacak bu bağımsız organ tarafından yapılması yerinde olacaktır. Ayrıca ifade özgürlüğünün ihlâl edilmemesi kaydıyla haber sitelerinde, sosyal medyada dezenformasyonun engellenmesi böylece hâkimlerin bağımsızlığının sağlanması için yeni bir sosyal medya düzenlemesine ihtiyaç vardır. Belirtilen bu düzenlemelerin yapılması sadece hâkimlerin bağımsızlığının sağlanması için değil mahkemeye erişim hakkı ve hakkaniyete uygun yargılanma için elzemdir. Böylece medenî yargılamaya hâkim olan ilkelere adil yargılanma hakkına riayet edilmiş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hâkimlerin bağımsızlığı, dezenformasyon, internet, sosyal medya, adil yargılanma hakkı.

14 Araştırma Görevlisi, Yozgat Bozok Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Anabilim Dalı, huseyin.zorlu@yobu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8385-0104.

BANKALARIN İTİBARINI ZEDELEYİCİ AÇIKLAMALAR VE TİCARET HUKUKU AÇISINDAN BAŞLICA SONUÇLARI

Dr. Öğr. Üyesi Semih Sırrı ÖZDEMİR¹⁵

Dezenformasyon kavramının birden çok tanımının yapılması mümkün olmakla birlikte, genel olarak, yanlış bilgilendirme şeklinde açıklanması mümkündür. Rakipler veya diğer ilgililer tarafından bir işletmenin hakkında yer verilen asılsız beyanlar, bunun örnekleri arasındadır. 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nda anılan durum bankalar açısından özel olarak düzenlenerek, bir bankanın itibarına, şöhretine veya servetine zarar verebilecek asılsız haberlerin yapılamayacağı belirtilmekte ve buna ilişkin cezai yaptırım öngörülmektedir, (m. 74, 158). Bu yöndeki haberlerle karşı karşıya kalan bankaların, somut olaya uygun olduğu ölçüde, Türk Ticaret Kanunu'ndaki haksız rekabet hükümlerine de dayanabilecekleri açıktır. Şirketin uğradığı zararın tazminini, şirket ve her bir pay sahibi isteyebilir. Ayrıca, aldatıcı ve yanıltıcı nitelik taşıyan ticari reklamlar açısından, reklam mevzuatında öngörülen yaptırımlar da uygulanabilir.

5411 sayılı Kanun'da asılsız haberlere, radyo ve televizyon gibi geleneksel iletişim mecralarının yanı sıra, elektronik bilgi iletişim araçları ve benzeri yayın mecralarında yer verilmesi de düzenlenmiştir. Sosyal medyanın artan kullanım oranı ile kullanıcıların haber kaynakları, kamusal veya kurumsal hesap sahipleri ile karşılıklı iletişime geçme olanakları birlikte değerlendirildiğinde, bu mecralarda yer verilen iletilerin geniş etki çevresine ulaşabileceği anlaşılmaktadır.

Bu haberlerin kaynağı, bankaların bireysel ve kurumsal müşterilerinin yanı sıra, banka çalışanları veya bankanın denetim, derecelendirme ve benzeri konularda hizmet aldığı kişiler de olabilir. Bu kapsamda yer almayan kişilerin dahi, ekonomik gelişmeler hakkındaki paylaşımları ve bu konudaki tahmin ve yorumları bu kapsamda değerlendirilme ihtimali ile karşı karşıyadır. Sosyal medya hesaplarından yapılan yazılı veya sözlü paylaşımların yanı sıra, şikâyet sitelerine, haber sitelerinin yorum kısımlarına ve hatta, mesajlaşma gruplarına eklenen iletiler de aykırılığa sebep olabilir. Doğrudan bu yönde iradesi bulunmayan kişilerin, genele yönelik beyanlarının da anılan kapsama dahil edilmesi olasılığı, konunun irdelenme gerekçeleri arasındadır.

Tebliğde, bankacılık piyasası açısından yanlış bilgilendirme kavramının, 5411 sayılı Kanun'daki ilgili düzenlemenin ve ihlal kıstaslarının, bu amaçla kullanılacak mecraların ve bu beyanların ticaret hukuku açısından sonuçlarının incelenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Banka, banka itibarı, banka şöhreti, yanıltıcı açıklama, yanlış bilgilendirme.

¹⁵ Doktor Öğretim Üyesi, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, semihozdemir@hacettepe.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0467-1517.

HAKSIZ REKABETTE BİLİŞİM KURULUŞLARININ SORUMLULUĞU

Dr. Öğr. Üyesi Betül AKTAŞ ERTAN¹⁶

TTK 58’de basın, yayın, iletişim ve bilişim kuruluşlarının sorumluluğuna yer verilmiştir. Bu madde kapsamında bilişim kuruluşları haksız rekabetten doğrudan sorumlu tutulmamışlardır. Bilişim kuruluşlarının sorumluluğu için TTK 58’de yer alan şartların gerçekleşmesi gerekmektedir. Anılan hükümde yer alan şartların sağlanması halinde bilişim kuruluşları aleyhine TTK 56/1, a, b, c hükümlerinde yer alan tespit, men ve eski hale iade davaları açılabilir. Ancak bilişim alanında sorumluların belirlenmesi mevcut hükümler karşısında kolay değildir. TTK 58 başlığında bilişim kuruluşları ifadesine yer verilirken, hükmün lafzında bilişim işletmeleri ifadesi kullanılmıştır. Bu kapsamda ortaya çıkabilecek belirsizliklerin azaltılması maksadıyla bilişim işletmelerinin kapsamının belirlenmesinde fayda vardır. TTK 58/4’te hizmet sağlayıcılarına ilişkin özel bir düzenlemeye yer verilerek, haksız rekabet fiilinin iletimini başlatmamış, iletimin alıcısını veya fiili oluşturan içeriği seçmemiş veya fiili gerçekleştirecek şekilde değiştirmemiş oldukları hallerde aleyhlerine dava açılmayacağı ve tedbir kararı verilemeyeceği düzenlenmiştir. Ancak belirtilen eylemlerin hizmet sağlayıcı tarafından gerçekleştirilmesi halinde sorumluluğu gündeme gelecektir.

Hizmet sağlayıcıların internette dezenformasyona güçlü etkileri dolayısıyla kanun koyucu TTK 58/4’te eylemin olumsuz sonuçlarının kapsamlı olduğu hallerle ilişkin ayrık bir düzenleme getirmiş ve bu hallerde, hizmet sağlayıcının da dinlenmesi şartıyla haksız rekabetin sona erdirilme veya önlenmesine dair tedbir kararının hizmet sağlayıcılar aleyhine de verilebileceğini öngörmüştür. Bu gibi durumlarda içeriğin geçici olarak kaldırılması dahil olmak üzere başka tedbirlerin alınması da mümkündür.

TTK 58/1’de bilişim kuruluşlarının sorumlu tutulabilmeleri için kusur şartı aranmamıştır. Dolayısıyla haksız rekabet teşkil eden iletiyi bilişim aracına koyan kimlerin, işletme ve kuruluş sahiplerinin kusurlarının aranması söz konusu değildir. Ancak TTK 58/2’de bir istisna öngörülerek, kusurlarının olması halinde bilişim kuruluşlarının da sıra gözetilmeksizin sorumlu olabileceğine yer verilmiştir. Haksız rekabette bilişim kuruluşlarının sorumluluğu günümüz teknolojisinde uyuşmazlık konusu olabilecek önemli bir konudur. Bu nedenle sorumluların kimlerle ve hangi hallerle sınırlı olduğunun iyi bir şekilde tespit edilmesi gerekir. Tebliğ’de bilişim kuruluşlarının sorumluluğu yukarıda açıklanan veriler çerçevesinde değerlendirme konusu yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Haksız rekabet, bilişim kuruluşları, hizmet sağlayıcılar, sorumluluk, internette dezenformasyon.

¹⁶ Doktor Öğretim Üyesi, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, betulaktas@maltepe.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8486-9771.

SOSYAL MEDYA ÜZERİNDEN DOKTORLARA YAPILAN SALDIRILAR

Dr. Gülşen KÖSE¹⁷

Günümüzde sosyal medyanın yaygın olarak kullanımı beraberinde olumsuzlukları da getirmektedir. Hastalar ya da hastanın vefatı halinde hasta yakınları ile bu kişilerin avukatları, sosyal medyayı kullanarak, hastanın tedavi sürecinde görev yapan doktor hakkında asılsız yayınlar yapmaktadır.

Medyanın çok güçlü olması, doktorun çok büyük zarar görmesine yol açmaktadır. Bunların önlenmesi ve yayından kaldırılması süreci ise hiç kolay olmadığı gibi, yasal yollarla yayından kaldırma sağlansa bile bıraktığı zararlar devam etmektedir.

Çalışmada sosyal medya üzerinden saldırıya uğrayan doktorların mağduriyetleri ve hukuki korunma yolları üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, doktor, hasta ve hasta yakını, haksız saldırılar, hukuki korunma yolları.

¹⁷ Danıştay Tetkik Hâkimi, gulsenhukuk@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4717-705X.

DİJİTAL MEDYADA DEZENFORMASYONUN TELİF HAKKI VE SINIRLARI BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Ayça ZORLUOĞLU YILMAZ¹⁸

Dijital medyada dezenformasyon çok yönlü olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun en çarpıcı örneklerinden birini Covid-19 pandemisine ilişkin olarak dijital medyada çıkan pek çok asılsız haberde görebilmek mümkündür. Özellikle içinde bulunduğumuz gerçek-ötesi çağda dezenformasyondan kaçınmak giderek zorlaşmaktadır. Çünkü yapılan araştırmalar, toplum bakımından sosyal medyanın asıl haber kaynağı haline geldiğine işaret etmektedir. Sosyal medya aracılığıyla yayılan haberlerin kontrolsüz olarak değiştirilebilmesi ve çok hızlı yayılımı dezenformasyonun zararlarını artırılmaktadır. Dezenformasyonun bu kontrolsüz yayılımı ile başa çıkabilmek için farklı hukuk sistemlerinde pek çok enstrüman geliştirilmeye çalışılmaktadır. Bu kadar farklı hukuki düzenleme beraberinde bir terminoloji kirliliğine de sebep olmaktadır. Bu sebeple çalışmada ilk olarak dezenformasyon kavramı üzerinde durulmuş ve benzer kavramlardan ayırt edilmesine çalışılmıştır. Dezenformasyonla mücadele amacıyla gerek Avrupa Birliği gerekse ülkeler, farklı dijital medya düzenlemeleri yürürlüğe koymaktadır, fakat bunlar arasında pek çok çelişki bulunmaktadır. Türkiye’de de, dezenformasyonla mücadele amacıyla İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yürürlüğe konulmuştur. Bu Kanun ile yürürlükte bulunan yaptırımların hukuki niteliği üzerinde durulmalıdır.

Uluslararası arenada, dezenformasyonla mücadele üzerinde durulurken, dezenformasyona yol açan veriyi yayınlayan kişinin telif hakkı sahibinin elde ettiği korumadan yararlanıp yararlanamayacağı konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Dezenformasyona yol açan verinin, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında bir kurgu eser olarak kabul edilip edilemeyeceği, edildiği takdirde eser sahibinin sahip olduğu yayma, çoğaltma, umuma iletim hakkı gibi hakların korumasına girip girmediği tartışmalıdır. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, eser sahibine bir mutlak hak korunması sağlamaktadır. Fakat mutlak haklara Türk Medeni

Kanunu ile çeşitli sınırlamalar getirilmiştir. Bu kapsamda dezenformasyona sebep olan verinin mutlak haklar kapsamında sınırlandırılması üzerinde durulmuştur. Mutlak haklar; kişilik hakkının ihlal edildiği durumlarda, üstün özel yararın veya kamu yararının bulunduğu hallerde sınırlandırılabilir. Bu çerçevede Türk Medeni Kanunu ve İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında alınabilecek önlemler incelenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijital medya, dezenformasyon, misinformation, telif hakkı, fikri haklar.

¹⁸ Doktor Öğretim Üyesi, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı, aycazorluoglu@gmail.com, azorluoglu@hacettepe.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7250-4097.

ÖZEL HUKUKTA İNTERNET ORTAMINDAKİ ASILSIZ BİLGİ PAYLAŞIMININ ÖNLENMESİ

Ar. Gör. Hasan Ali GÜÇLÜ¹⁹

Son yıllarda internet kullanıcı sayısının arttığı gözlemlenmektedir. İnternet kullanıcı sayısının artması ile her ne kadar bilgi paylaşımı ve haber alma imkânı sağlansa da doğrulanmamış bilgilerin internet ortamında çok hızlı bir şekilde yayıldığı bilinen bir gerçektir. Söz konusu doğrulanmamış bilgiler milyonlarca kullanıcı tarafından görülmekte ve bu bilgiler kimi zaman tekrar paylaşılmaktadır. İnternet ortamında bilgi çarpıtma olarak da ifade edebileceğimiz “dezenformasyon” sıklıkla yapılmaktadır. Dezenformasyon, yanlış bir bilgi ile bireyi, toplumu yıpratmak olarak ifade edilebilir. İnternetteki dezenformasyon ile birçok hukuk ihlali ortaya çıkmaktadır.

Asılsız bilgi içeren dezenformasyon, günümüzde birçok soruna sebebiyet verebilecek şekilde tehlikelidir. Siyaset, finans ve sosyal ilişkiler alanında yapılan dezenformasyon, bireyi ve toplumu yıpratacak ölçüde olabilir. Dezenformasyon çeşitli şekillerde yapılabilir. Yayılan bilgiler tamamen asılsız olabileceği gibi kısmen asılsız da olabilir. Bu çalışma ile ülkemizde dezenformasyona yönelik düzenlemeler incelenecektir. Kamu hukuku alanındaki dezenformasyona ilişkin düzenlemeler çalışmamızın kapsamı dışındadır.

Özel hukuk alanındaki düzenlemeler incelendiğinde öncelikle dezenformasyon içeren haber ya da bilgi sebebi ile mağdur olan kişilerin Türk Medeni Kanunu madde 24 ve 25 hükümleri uyarınca cevap ve düzeltme haklarına sahip oldukları ve maddi ve manevi tazminat haklarının olduğu düzenlenmiştir. Bu bağlamda yasaklama ve önleme davası, kaldırma davası ve tespit davası açılabilir. Dezenformasyon içeren haberlere karşı Türk Medeni Kanunu, Türk Ticaret Kanunu ve Kişisel Verilerin Korunması Hakkındaki Kanuna dayanılabilir. Yine bazı spesifik olaylarda Sermaye Piyasası Kanunu ve Bankacılık Kanununa dayanılabilir. Günümüzde basın ya da basın dışındaki kimselerin internet ortamında yanlış bilgi ya da haber paylaşmasına yönelik herhangi bir spesifik düzenleme bulunmamaktadır. Ülkemizde ve yabancı ülkelerde dezenformasyon ve hatta kasıtsız bir şekilde yanlış bilgi yayımı ile ilgili ciddi mücadele edilmektedir. Bu çalışma kapsamında ülkelerin üzerinde çalışmaya devam ettikleri düzenlemeler incelenecek ve bazı önerilerde bulunulacaktır.

Bu çalışma ile özel hukukta internet ortamındaki asılsız bilgi paylaşımının nasıl önlenilebileceği hem kendi mevzuatımız hem de karşılaştırmalı hukuktan yararlanılarak ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dezenformasyon, özel hukuk, internet platformu, karşılaştırmalı hukuk, bilgi paylaşımı.

¹⁹ Araştırma Görevlisi, Ufuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı hasanaliguclu93@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0501-7912.

YALAN ÖLÜM HABERİ YAYMAK CEZALANDIRILMALI MIDIR?

Prof. Dr. Erdal YERDELEN²⁰

Ar. Gör. Burak BOZ²¹

Geniş sayıdaki kullanıcıya içerik üretmek ve yayınlamak suretiyle ‘sosyalleşme’ imkânı sağlayan dijital mecralar, fizikî gerçeklikten başka bir gerçekliği, sanal âlem hatta sanal âlemleri de beraberinde getirmektedir. Bu gerçeklik içerisinde insanlar tarafından kolektif bir şekilde kurgulanmaktadır. Ancak neticede sanal içerik, fizikî ve manevî bütünlüğüyle insana sunulmakta olup sanal âlemin insanın duyu dünyasındaki etkisi gerçektir. Hatta çoğu zaman bu etki, kişinin sanal âlemde geçirdiği zamanın sınırlarını aşarak kişinin günlük yaşamını etkiler hâle gelmektedir.

Sanal bir âlemde gerçekliğin çarpıtılabilmesi, çoğu zaman eğlenceli bir ortam sağlamanın ötesinde, bireylerin fikir oluşturma ve kendini ifade etme olanaklarını artırır. Ancak çarpıtılan gerçeklik, acı verici de olabilir. Nitekim, hüzünlü bir hikâye veya acıklı bir haber, kurgudan ibaret olsa da muhatabında üzüntü yaratma kabiliyetine sahiptir. Geniş kitlelerce sevilen bir kimsenin vefat haberi ise sanal âlemin olanakları sayesinde hızla yayılıp yüz binler hatta milyonlarca insanı bir anda üzüntüye sevk edebilir. Ancak böyle bir haberin bu kimsenin ailesi ve yakın çevresinde bulunanların üzerindeki etkisi şüphesiz ki daha da yıkıcı olacaktır. *Cemal Süreya*’nın “*Sizin hiç babanız öldü mü? “Benim bir kere öldü kör oldum.”*” dizeleri, vefatı duyulan kimsenin ailesinin yaşayacağı ıstırapı ortaya koymaktadır. Muhakkak böyle bir haberin ‘yalan’ niteliğinde ortaya atılmasının engellenmesi icap eder. Ancak bu amaç uğrunda ceza hukukuna başvurulup başvurulamayacağı ele alınması gereken bir sorundur.

Ceza, ancak son çare (*ultima ratio*) olarak başvurulması gereken bir müeyyidedir. Bir fiilin cezalandırılmasının sebebine dair kriterler üzerine doktrinde çeşitli görüşler ileri sürülmüştür. Yalan ölüm haberlerinin ortaya atılması ve yayılmasını engellemeye dönük olarak yasaklanması gereken fiiller belirlenmeli ve bu fiillerin bahsi geçen görüşler çerçevesinde ele alınarak cezalandırılabilir olup olmadıkları hatta cezalandırmanın bir gereklilik olup olmadığı tartışılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Cezalandırma teorileri, yalan ölüm haberi, dezenformasyon, ultima ratio, sosyal medya.

²⁰ Prof. Dr., Öğretim Üyesi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Başkanı, erdal.yerdelen@asbu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8796-2186.

²¹ Araştırma Görevlisi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, burak.boz@asbu.edu.tr, 0000-0002-8282-3523.

İNTERNETTE DEZENFORMASYON İLE KRİPTO PARA ALIM SATIMINA MÜDAHALENİN CEZA HUKUKU BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Yavuz ERDOĞAN²²

Bildiri metninde öncelikle “Kripto para” kavramı ve benzer kavramlar hukuki boyutlarıyla açıklanacaktır. Akabinde bu paraların alım satımına aracılık eden kurumların hukuki yapısı incelenecektir. Zira burada yapılan manipülasyonlarda Sermaye Piyasası Kanunu’nun uygulanması mümkün değildir.

Sonrasında internette yapılan yayınlar yoluyla kripto para alım satımının etkilenmesinin hukuki boyutu tartışılacaktır. Bu noktada Sermaye Piyasası Kurumu ve Merkez Bankasının bu alım satımlarda etkisi de tartışılacaktır.

Özellikle Elon Musk’ın Amerika Birleşik Devletlerinden attığı twitler yoluyla ülkemizde binlerce insanın mağduriyetine ve ülkemizdeki milyonlarca doların yok olmasına sebep olduğu dikkate alındığında, yapılan dezenformasyonun önemi daha da çok ortaya çıkmaktadır. Ülkemizde bu nedenle intihar eden insanların dahi olduğunu düşündüğümüzde sadece ekonomik değil, sosyal sonuçlarının da olduğunu görmekteyiz.

Biz çalışmamızda bu dezenformasyonların ceza hukuku bakımından değerlendirmesini yapacağız. Bu noktada ceza muhakemesi bakımından bakıldığında ispat gücünün sonuçlarını da değerlendireceğiz.

Sonuç kısmında ise önerilerimiz dile getirileceğiz.

Anahtar Kelimeler: Kripto para, borsa, aracı kurum, dezenformasyon, dolandırıcılık.

22 Doç. Dr., Öğretim Üyesi, Antalya Bilim Üniversitesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Başkanı, yavuz.erdogan@antalya.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4645-4326.

**SOSYAL MEDYA PLATFORMLARINDA YALAN HABER YAYMA
(DEZENFORMASYON) FAALİYETLERİ VE
CEZA HUKUKU SORUMLULUĞU: TWİTTER ÖRNEĞİ**

Dr. Öğr Üyesi Fatih YURTLU²³

Dr. Öğr. Üyesi Orkun YILDIZ²⁴

Sosyal network ve/veya sosyal medya olarak isimlendirilen birçok farklı uygulama geliştirilmiştir. Bu uygulamalar, her ne kadar ilk gelişim sürecinde kişilerin sosyalleşmesine yönelik özel bir sanal alan imkânı vermek amacıyla piyasaya sürülmüş olsa da uygulamaların sistem tasarımı sayesinde günümüzde, hem kamusal alanda bireysel fikirlerin yazılı ve görsel ifadelerle paylaşılabilirdiği hem de güncel gelişmeleri takip etmeye imkân sunan bir ekosistem haline aldığı görülmektedir. Bilinen en popüler sosyal medya platformlarından biri de Twitter'dır. Bu platform, getirdiği sistemsel değişim ve amaç eksenli değişimi sayesinde dünya genelinde çok kısa zamanda geniş bir kullanıcı kitlesine ulaşmıştır. Bununla birlikte hesaplamalı model tabanlı analiz teknolojileriyle bu platformun sunduğu imkanlar, özellikle veri edinimi, işlenmesi, bilgiye dönüştürülmesi ve veriler arasında anlamlı bir ilişki kurulabilmesine de imkân sağlamaktadır. Twitter platformunda maddi kazanç saiki veya siyasi saiklerle çok sayıda dezenformasyon faaliyeti hem bireysel hem de organize bir şekilde yapılabilmektedir. Buna karşılık hukuki otoriteler, bir taraftan bu dezenformasyon faaliyetleriyle mücadele etme yükümlülüğü altındayken diğer taraftan da en temel insan haklarından biri olan düşünceyi açıklama/yayma hakkına müdahale etmemek zorundadır. Bu çalışmanın amacı, Twitter özelinde sosyal medya platformları üzerinden yanıltıcı bilgilerle yönlendirme faaliyetlerini tanımlamak, sınıflandırmak ve ceza hukukuyla ilişkilendirmektir. Bu çalışmanın araştırma süreci kapsamında, sosyal medya analizi yöntemi kullanılarak ceza hukuku sorumluluğu gerektirebilecek dezenformasyon paylaşımları tespit edilip sınıflandırılacaktır. Akabinde ilgili paylaşımlar Türk ceza mevzuatındaki düzenlemelerle ilişkilendirilecektir. Çalışmanın örneklem kapsamı, Türkçe ifadelerle yanıltıcı sosyal medya paylaşımları ve ceza hukuku sorumluluğudur. Çalışmanın bilime ve topluma sağladığı katkılar, sosyal medyada dezenformasyon faaliyetlerini ceza hukuku sorumluluğu kapsamında ele alan, söz konusu faaliyetleri sınıflandıran ve ceza mevzuatının ilgili düzenlemeleriyle ilişkilendirildiği bir içeriğe sahip olan, alan yazındaki ilk çok disiplinli ortak çalışma özelliğini taşımasıdır. Çalışmada elde edilen ve sunulan bulgular, yürütme ve yasama organları için konuya ilişkin yasal düzenlemelerin gözden geçirilmesinde fayda sağlayabileceği gibi diğer ilgililer bakımından da farkındalık oluşturabilecek ve alan yazına katkı sağlayabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Dezenformasyon türleri, Twitter, sosyal medya suçları, yanıltıcı haber yayma, bilişim suçları.

23 Doktor Öğretim Üyesi, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi İİSBF, Uluslararası Ticaret Bölümü, fatihyurtlu@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2905-7900.

24 Doktor Öğretim Üyesi, İzmir Demokrasi Üniversitesi, İİBF, Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü, yildiz.orkun@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6773-5859.

İNTERNETTE BİREYLERE YÖNELİK DEZENFORMASYONUN CEZAİ SORUMLULUK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi İnanç İŞTEN²⁵

Günümüzde internetin kullanılmadığı herhangi bir iş alanı kalmadığı gibi, internet insan hayatının hemen hemen her yönden vazgeçilmez parçası hâline gelmiştir. İş ve özel hayatla bu derecede iç içe geçen internetin hayatımızı çok kolaylaştırdığı, bilgiye hızlı biçimde ulaşmamızı sağladığı açıktır. Bununla birlikte, internetin sağladığı kolaylıklar, bazı suiistimalleri de beraberinde getirmiştir. Zira insanlık tarihi boyunca başkalarının ticari sırlarına, kişisel verilerine ve hatta kişisel tercihlerine ulaşmak hiç bu kadar kolay olmamıştır.

Sanal dünya olarak da adlandırılan internetin iş hayatında, özel hayatta ve toplumsal hayattaki etkileri ise sanal değil, aksine ziyadesiyle gerçektir. İnternet, getirdiği faydaların yanında, bireylerin ve kurumların ciddi zararlara uğratılmasında araç olarak kullanılmakta, bu sayede birçok somut probleme de yol açmaktadır.

İnternetin yol açtığı risk ve zararlar çok çeşitlidir. Bu risk ve zararın en önemlilerinden biri, şüphesiz dezenformasyon olgusudur. İnternette dezenformasyonun birçok farklı amaçla ve çeşitli şekillerde yapıldığı ve önemli bir sorun alanı oluşturduğu görülmektedir. İnternette dezenformasyonun ceza hukukuyla kesiştiği alan oldukça geniştir. Bu kadar detaylı bir meseleyi bir bildiriye sığdırmak mümkün olmadığından, biz bireylere yönelik dezenformasyonun ceza hukuku boyutunu değerlendireceğiz.

Bildiri metninde öncelikle “dezenformasyon” kavramı açıklanarak, internet platformlarındaki görünüm şekillerine değinilecektir. Ardından, ürettikleri gerçeğe aykırı bilgilerle dezenformasyon kaynağı olan ve bu bilgileri yayan kişilerle bunları çeşitli platformlarda paylaşan kişilerin söz konusu eylemleri ceza hukuku bakımından değerlendirilecek, konuyla ilgili özellikle ceza muhakemesinde ispat bakımından yaşanan güçlükler değinilecektir. Ayrıca konuya ilişkin olarak 5651 sayılı Kanun'da yer alan tedbirlere kısaca değinilecektir. Sonuç kısmında ise tartışmaya açtığımız konulara yönelik çözüm önerilerimiz dile getirilecektir.

Anahtar Kelimeler: İnternet, sosyal medya, dezenformasyon, hakaret, iftira.

²⁵ Doktor Öğretim Üyesi, Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, inanc.isten@antalya.edu.tr, 0000-0002-8755-7391.

SERMAYE PİYASASI KANUNU'NDA DÜZENLENEN BİLGİYE DAYALI PİYASA DOLANDIRICILIĞI SUÇUNUN İNTERNET ORTAMINDA İŞLENMESİ

Ar. Gör. Şeyda ALTUNTAŞ YILDIZ²⁶

İnternetin hızla gelişmesi ve yaygınlaşmasıyla birlikte internete erişim ve internet platformları üzerinden iletişim günlük hayatın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Facebook, Instagram, Twitter veya Youtbe gibi sosyal medya platformlarının yanında çeşitli haber sitelerinin veya blogların hem gerçek hem de tüzel kişiler tarafından yaygın şekilde kullanıldığı, hatta bir bilginin veya haberin doğru olup olmadığı kontrol dahi edilemeden bu ortamlarda saniyeler içinde yaygınlaştığı gerçektir. İnternetin bu denli yaygın kullanımı, insanlara çeşitli faydalar sağlasa da hem hızlı ve basit kullanımı hem de insanların kendilerine anonim olma fırsatı verdiği düşüncesi internet ortamında hukuka uygun olmayan veya suç teşkil eden hareketlerin yapılmasına yol açmaktadır.

İnternet ortamında işlenen suçlardan biri de 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu m. 107/2'de düzenlenen bilgiye dayalı piyasa dolandırıcılığı suçudur. Manipülasyon suçu olarak da adlandırılan piyasa dolandırıcılığı suçunun bu türünde, sermaye piyasasının araçlarının değerlerine veya yatırımcıların kararlarına doğrudan etki edebilecek yalan, yanlış veya yanıltıcı bilgi, haber, rapor veya yorumların yayılması ve bu suretle bir menfaat sağlanması söz konusudur. Bilgiye dayalı piyasa dolandırıcılığı suçu dezenformasyon yoluyla piyasada yapay fiyat oluşturmak ve bundan haksız bir çıkar sağlamak suretiyle gerçekleştirilmektedir. Sermaye piyasalarında yaşanan hızlı değişim düşünüldüğünde, suça vücut veren yalan, yanıltıcı veya yanlış bilgi, haber, rapor veya yorumların yayılması internet ortamında çok daha kolay olacak ve bu fiilleri işleyen kişiler kendilerini çok daha kolay gizleyebileceklerdir.

Çalışmamızda 6362 sayılı Kanun m. 107/2'de düzenlenen bilgiye dayalı piyasa dolandırıcılığı suçunun maddi unsurları ayrıntılı olarak incelenerek bu suçun internet ortamlarında işleniş şekilleri üzerinde durulacak ve ardından suçun muhakeme usulü incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Sermaye Piyasası Kanunu, manipülasyon, piyasa dolandırıcılığı, bilgi bazlı piyasa dolandırıcılığı, internette yanıltıcı bilgi.

²⁶ Araştırma Görevlisi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, seyda.altuntas@asbu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2898-143X.

“PANDEMİ”DEN “İNFODEMİ”YE: HUKUK PERSPEKTİFİNDEN COVID-19 SALGINI ve DEZENFORMASYON

Doç. Dr. E. Eylem AKSOY RETORNAZ²⁷

2020 yılından beri günlük hayatımızın önemli bir parçası haline gelen COVID-19 Coronavirüs salgını başlarda yalnızca toplum sağlığı bakımından bir tehlike oluşturmaktayken, salgına ilişkin yalan haberler ve dezenformasyonla birlikte başka bir toplumsal krizi de beraberinde getirmiştir. Yalan haberler ve yanlış bilginin yayılması yeni bir olgu olmamakla birlikte internet ve dijital teknolojilerin de etkisiyle salgına ilişkin yanlış bilgi ve yalan haberlerin yayılımı, Dünya Sağlık Örgütü’nün “pandemi” kelimesinden esinlenerek türettiği ve Türkçe’ye yanlış bilgi salgını olarak çevrilebilecek başka bir salgının,

“infodemi”nin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Dünya Sağlık Örgütü günümüzde iç içe geçen bu iki krize dikkat çekmektedir.

Bu tebliğde yalan haber, dezenformasyon ve “infodemi” kavramları üzerinde kısaca durulduktan sonra, “infodemi”nin temel hak ve özgürlüklerle ilişkisi ve bazı hukuk sistemlerinden örneklerle “infodemi”yle mücadelede hukukun rolü incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, infodemi, yalan haber, dezenformasyon, ifade özgürlüğü.

²⁷ Doç. Dr., Öğretim Üyesi, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Bilişim ve Teknoloji Hukuku Anabilim Dalı, eaksoy@gsu.edu.tr ORCID: 0000-0002-4174-1775.

SOSYAL MEDYA KULLANICILARININ YALAN HABER UYDURMA VEYA YAYMA NEDENİYLE ALMAN CEZA KANUNU KAPSAMINDA CEZAI SORUMLULUĞU

Doç. Dr. Meral EKİCİ²⁸

Ar. Gör. Dilek Özge ERDEM²⁹

Sosyal medya, bloglar ve online forumlar aracılığıyla her internet kullanıcısı fikir ve görüşlerini açıklayabilmekte ve bunları dünya genelinde yayabilmektedir. Bu yayın ve açıklamalar doğruluk ve etik kurallara uygunluk açısından denetlenmemektedir. Bilerek veya bilmeyerek “gerçeğe aykırı haber” sosyal medya aracılığıyla yaygınlaşmaktadır. Yalan haberin, internet ve sosyal medya ağlarıyla kontrolsüz ve çok hızlı bir şekilde yayılması çağımız toplumları açısından ciddi bir probleme dönüşmüştür.

Almanya’da 2017 yılında yalan haberlerle mücadele amacıyla “Sosyal Medya Kanunu (NetzDG)” çıkartılmıştır. 2021 yılında bazı değişiklikler yapılan Alman Sosyal Medya Kanununda, sosyal medya hizmet sağlayıcıların rapor ve bildirim yükümlülüklerine, idari para cezası gerektiren eylemlere ilişkin çeşitli düzenlemeler yapılmakla birlikte, sosyal medya kullanıcılarının yalan haber niteliğindeki fiilleri nedeniyle cezai sorumlulukları konusunda bir yaptırım öngörülmemiştir. Alman Ceza Kanununda da doğrudan bu nitelikteki eylemleri cezalandıran özel bir düzenleme yoktur. Ancak yalan haber uydurma veya yalan haber yayma eylemleri Alman Ceza Kanununda düzenlenmiş olan çeşitli suç tipleri kapsamında cezalandırılabilir eylemlerdir. Bu bildiri kapsamında yalan haber yayma ya da uydurma niteliğindeki fiillerin Alman Ceza Kanununda düzenlenen hangi suç tiplerine uyduğu, bu fiiller nedeniyle hangi suçların işlenebileceği incelenecektir. Bu bağlamda sosyal medya kullanıcılarının cezai sorumlulukları Alman Ceza Kanunu açısından ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yalan haber, sosyal medya, Alman Ceza Kanunu, cezai sorumluluk, dezenformasyon.

28 Doç. Dr., Öğretim Üyesi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, meral.ekici@asbu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5857-5662.

29 Araştırma Görevlisi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, ozge.erdem@asbu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2226-7369.

İNFODEMİ

Dr. Öğr. Üyesi Ezgi CANKURT³⁰

Koronavirüs (Covid-19) pandemisinde sosyal medya üzerinden haberleşme ve bilgi alma sürecinde büyük bir artış yaşandığı bir gerçektir. Ancak pandemi herkesin bilgi almak istediği ana bir başlık olunca, konuya ilişkin olarak bilgi kirliliği de ortaya çıkmıştır. Enformasyon hakkı bir insan hakkıdır ve özellikle pandemi sürecinde bu hakla bağlantılı iki önemli hak daha kendini göstermiştir. Eşit enformasyon hakkı ve doğru enformasyon hakkı (dezenformasyondan korunma).

Virüse ilişkin yanıltıcı bilgilerin, sosyal medya platformlarında kolaylıkla yayılması beraberinde bilgi fazlalığını ortaya koymuştur. Özellikle Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'ne göre bu infodemi olarak adlandırılmaktadır. Bu kelime “bilgi” ve “salgın” kelimelerinden esinlenerek türetilmiştir. Gerek Covid-19 hastalığının tedavi sürecinde gerekse bulaşa ilişkin olarak yanlış bilgiler ciddi oranda yayılım göstermiş ve göstermeye de devam etmektedir. Hatta bu süreç bazen maske takılması, bazen de aşya ilişkin gerçekleşmiştir.

Sosyal medya üzerinden gerçekleştirilen bu dezenformasyon içeren fiiller sonucunda kişiler, maruz kaldığı infodeminin etkisi ile Covid-19 tedbirleri konusunda daha da şüpheli yaklaşır, panik duyabilir. Dijital bir salgın olarak kabul edebileceğimiz infodemi sebebiyle, Covid-19 hastalığının tedavisinde yanlış yöntemler bu bilginin ulaştığı kişiler tarafından itibar edilebilir ve denenebilir. Bunun sonuçları kişilerde ölümcül etki de doğurabilir.

Infodemi gibi, internette yer alan diğer dezenformasyon fiilleri hakkında özellikle Ceza Hukuku alanında getirilebilecek yaptırımlar tartışılmakta olan güncel bir konudur. Ancak konuya ilişkin olarak Ceza Hukuku'nun “ultima ratio” karakteri ile hareket etmek önem arz etmektedir.

Infodemi bakımından etkili önlemlerden birisi, yeni medya okur yazarlığı eğitimlerinin artırılması olabilir. Bununla beraber Covid-19 sürecine ilişkin resmi sitelerde yazılan resmi bilgilerin paylaşılması, sahte bilgilerin daha da yayılmasını önleyecektir. Öte yandan infodemi yaratan fiiller bakımından Ceza Hukuku başta olmak üzere hukuksal sorumluluk tartışmaları da güncelliğini uzun bir süre koruyacaktır.

Anahtar Kelimeler: Infodemi, Covid-19, sosyal medyada dezenformasyon, dezenformasyondan korunma hakkı, ultima ratio ilkesi.

30 Doktor Öğretim Üyesi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, ecankurt@nku.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3869-3290.

İSLAM HUKUKUNDA ASILSIZ HABERLER YAYARAK KAMU DÜZENİNİ BOZMA SUÇU: ERÂCİF NEŞRETME

Ar. Gör. Mehmet BARUTÇU³¹

Ar. Gör. Süleyman TEPE³²

Arapça kökenli bir kavram olan “Eracif” yalan ve uydurma sözler demektir. Bu kavram İslam hukukunun temel kaynağı olan Kur’an-ı Kerim’de Ahzab suresi 60. Ayette; asılsız haber yayan kimseler demek olan “mürCIFun” ifadesiyle kendisine yer bulmaktadır. Eracif neşretmek ise; halkı tahrik etmek amacıyla telaş ve korkuyu sebep olan yalan haberler yaymak demektir. İslam Hukuku Kamu düzenini azami ölçüde koruyan ve bunun için mühim tedbirler alan bir hukuk sistemidir. Bu nedenle kamu düzenini temelden sarsma potansiyeli olan eracif neşri İslam hukuku tarafından yaptırıma bağlanıp bir suç türü olarak düzenlenmiştir.

Asılsız haber yaymak suretiyle kamu düzenini bozmak geçmişe nazaran günümüzde internet aracılığıyla çok daha rahat bir şekilde icra edilebilmektedir. Dolayısıyla bu suçun sonuçları çok daha vahim neticelere sebep olabilmektedir. Bu nedenle toplum düzenini sağlamakla görevli olan devletin bu suça yönelik daha yerinde ve caydırıcı hukuki düzenlemeler yapması icap etmektedir. Bu noktada kadim bir hukuk sistemi olan İslam hukukunun düzenlediği eracif neşretme suçunun incelenmesi hiç kuşkusuz günümüz hukuk dünyasına yeni ve farklı perspektifler kazandıracaktır.

Bu çalışmada asılsız haberler yayarak kamu düzenini ihlal eden söz ve fiillerin İslam Hukuku açısından değerlendirilmesi yapılacaktır. Bu minvalde eracif suçunun görünüm şekilleri olan inanç değerleri noktasında toplumu şüpheye düşürmek, olağanüstü dönemlerde egemen otoriteyi zayıflatmak veya düşman kuvvetleri lehine bir durum yaratmaya çalışmak ve genel ahlakı bozmak amacıyla söz veya fiiller ile asılsız haberler yayma üzerinde durulacaktır.

Daha sonra suçun yaptırımları üzerinde durulmaya çalışılacak ve akabinde eracif neşri ile ifade hürriyeti arasındaki ilişkiye genel hatlarıyla değinilecektir. Bu çalışma yapılırken tefsir kitapları ve literatürdeki ilgili kaynaklardan istifade edilecek ve konunun somut bir hale getirilmesi adına Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi ve İstanbul Şeriyeye Sicillerinden yeteri kadar örnek mahkeme kararına yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: İslam hukuku, kamu düzeni, mürCIFun, erâcif neşri, tazir cezası.

31 Araştırma Görevlisi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi İslam Hukuku Anabilim Dalı, mehmet.barutcu@asbu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5502-3045.

32 Araştırma Görevlisi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Tarihi Anabilim Dalı, suleyman.tepe@asbu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6674-8738.

ŞANGAY İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ PERSPEKTİFİNDEN İÇ İŞLERİNE KARIŞMAMA İLKESİNİN İHLALİ OLARAK ENFORMASYON SALDIRILARI

*Tabriz JAFAROV*³³

İçişlerine karışmama ilkesi Birleşmiş Milletler antlaşması tarafından hükme bağlanan ve uluslararası hukukun egemen eşitlik prensibinden yola çıkarak oluşturduğu devletlerin beraberliği tezinin olmazsa olmazlarından. Bu prensipten yola çıkılarak devletlerin siyasi bağımsızlıklarını da kapsamayacak bir şekilde iç işlerine müdahale mevcut uluslararası hukuk tarafından yasaklanmaktadır. Prensibin içeriği çok geniş olduğu için olayların duruma göre değerlendirilmesi ve müdahalenin gerçekleşip gerçekleşmediğine karar verilmesi elzemdir.

Son dönemler internetin getirdiği realite hasebi ile enformasyon kavramı daha da yaygınlaşmış, dünya ahalisinin son istatistiklere göre yüzde 60'ından fazlasının çevrimiçi olması ile birlikte daha da güncellenen enformasyon kavramı iç işlerine müdahale edilmemesi prensibi bağlamında da önem arz etmeye başlamıştır. Zira Birleşmiş Milletler (BM) üyesi olan ülkelerin bazıları enformasyon savaşı, enformasyon terörü, enformasyon saldırıları gibi yeni tanım ve terimleri istifade etmekte ve hatta kendi ulusal yasalarını ve uluslararası hukuk noktai nazardan ise ilgili temül oluşturabilecek nitelikteki davranışlarını bu temeller üzerine inşa etmektedirler. Bahsettiğimiz tanımlar üzerinden güvenlik doktrini oluşturmaya çalışan devletler çoğunlukla Şangay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) şemsiyesinde birleşmiş bulunmaktadırlar. Hakeza Rusya ve Çin'in başını çektiği bu grup tarafından üzerinde daha geniş bir şekilde duracağımız ve enformasyon temelli kavramlar kendilerinin egemenlik ve güvenliklerine münasebette bir tehdit olarak görülmekte ve bu çerçevede hatta meşru müdafaa hakkına kadar gidecek önleyici tedbirlerin alınması uygun görülmektedir. Nitekim çalışmamızda iç işlerine karışmama temelinde ŞİÖ tarafından inşa edilen güvenlik kapsamlı enformasyon kavramları incelenecek ve bahsi geçen tanımlara dayalı olarak gerçekleştirilen hangi eylemlerin uluslararası hukuk çerçevesinde iç işlerine karışmama yasağının ihlali olduğuna dair tespitler yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Enformasyon savaşı, iç işlerine müdahale, uluslararası hukuk ve enformasyon savaşı, Şangay İşbirliği Örgütü ve enformasyon savaşı, iç işlerine karışmama.

33 Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Doktora Öğrencisi, Milletlerarası Hukuk Anabilim Dalı, tebriz.rauf@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7087-6919.

İNTERNETTE DEZENFORMASYON VE HUKUK **SEMPOZYUMU**

SYMPOSIUM ON DIGITAL DISINFORMATION AND LAW

16 Mayıs 2022

1. Oturum:

Çevrimiçi Platformlarda Dezenformasyon (9:30-11:00)

Oturum Başkanı:

Prof. Dr. Bülent Kent

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

İNTERNET SİTELERİNİN ÇEREZ (COOKIES) POLİTİKALARINDA DEZENFORMASYON VE HUKUKİ BOYUTU

Prof. Dr. Seldağ Güneş Peschke

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Lutz Peschke

Bilkent Üniversitesi

Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi

Dr. Öğr. Üyesi Yasin Aydoğdu

Kırıkkale Üniversitesi

Hukuk Fakültesi

İNTERNETTE DEZENFORMASYONLA MÜCADELE TARTIŞMALARI BAĞLAMINDA ANAYASA MAHKEMESİ'NİN WIKIPEDIA KARARI

Doç. Dr. Yasin Söyler

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Hukuk Fakültesi

SOSYAL MEDYADA YALAN HABER VE KİŞİLİK HAKKI

Dr. Öğr. Üyesi Merve Ayşegül Kulular İbrahim

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Hukuk Fakültesi

AMERİKAN HUKUKU PERSPEKTİFİNDE SOSYAL MEDYA PLATFORMLARINDA DEZENFORMASYON SORUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğr. Gör. Dr. Samet Tatar

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Hukuk Fakültesi

2. Oturum:

Dezenformasyona Karşı Regülasyon Çalışmaları (11:00-12:30)

Oturum Başkanı:

Prof. Dr. Murat Sezginer

TOBB Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

DEZENFORMASYONLA HUKUKİ MÜCADELEDE FRANSIZ HUKUKU ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Özge Okay Tekinsoy

Hacettepe Üniversitesi

Hukuk Fakültesi

DEZENFORMASYONUN ENGELLENMESİNDE İDARE HUKUKUNUN MÜDAHALE ARAÇLARI

Öğr. Gör. Uğur Cem Türker

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Niğde Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu

DEZENFORMASYON İLE MÜCADELEDE BİR AB YAKLAŞIMI: PAYDAŞLARIN İŞBİRLİĞİ

Arş. Gör. Sena Kontoğlu

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Hukuk Fakültesi

ÇEVİRİM İÇİ DEZENFORMASYON İLE MÜCADELEDE KAZUISTİK YÖNTEM: SINGAPUR ÖRNEKLİĞİ

Av. Abdullah Ahmet Kaynar

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu

Sempozyum çevrim içi olarak yapılacak ve **ASBÜ** YouTube kanalı üzerinden yayınlanacaktır.

youtube.com/channel/UCVVOheSLkr85AZLQ-PFBsdg

cyberlaw@asbu.edu.tr — cyberlaw.asbu.edu.tr

İNTERNETTE DEZENFORMASYON VE HUKUK SEMPOZYUMU

SYMPOSIUM ON DIGITAL DISINFORMATION AND LAW

16 Mayıs 2022

3. Oturum:

Dezenformasyon Karşısında Hak ve Özgürlüklerin Korunması (12:30-14:00)

Oturum Başkanı:

Prof. Dr. Mustafa Avcı

Anadolu Üniversitesi

Hukuk Fakültesi

ANAYASA MAHKEMESİ'NİN 2018/14884 SAYILI KARARI IŞIĞINDA İNTERNET YOLUYLA YAPILAN YAYINLARDA KİŞİLİK HAKLARI İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜKLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Şerife Yıldız Akgül

Anadolu Üniversitesi

Hukuk Fakültesi

BİLGİ ALMA HAKKI KAPSAMINDA BİLGİNİN DOĞRULUĞUNUN GEREKLİLİĞİ VE YANLIŞ VEYÂ YALAN BİLGİ VERENLERİN SORUMLULUĞU

Öğr. Gör. Mustafa Kenan Ustahaliloğlu

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

İHAM İÇTİHATLARI IŞIĞINDA KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARININ LEKELENMEME HAKKI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Arş. Gör. Alparslan Dereli

Akdeniz Üniversitesi

Hukuk Fakültesi

İNTERNET ORTAMINDAKİ DEZENFORMASYONUN HÂKİMLERİN BAĞIMSIZLIĞI BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Arş. Gör. Hüseyin Zorlu

Yozgat Bozok Üniversitesi

Hukuk Fakültesi

4. Oturum:

Dezenformasyondan Doğan Hukuki Sorumluluk (14:00-15:30)

Oturum Başkanı:

Prof. Dr. Mehmet Emin Bilge

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Hukuk Fakültesi

BANKALARIN İTİBARINI ZEDELEYİCİ AÇIKLAMALAR VE TİCARET HUKUKU AÇISINDAN BAŞLICA SONUÇLARI

Dr. Öğr. Üyesi Semih Sırrı Özdemir

Hacettepe Üniversitesi

Hukuk Fakültesi

HAKSIZ REKABETTE BİLİŞİM KURULUŞLARININ SORUMLULUĞU

Dr. Öğr. Üyesi Betül Aktaş Ertan

Maltepe Üniversitesi

Hukuk Fakültesi

SOSYAL MEDYA ÜZERİNDEN DOKTORLARA YAPILAN SALDIRILAR

Dr. Gülşen Köse

Danıştay Tetkik Hakimi

DİJİTAL MEDYADA DEZENFORMASYONUN TELİF HAKKI VE SINIRLARI BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Arş. Gör. Dr. Ayça Zorluoğlu Yılmaz

Hacettepe Üniversitesi

Hukuk Fakültesi

ÖZEL HUKUKTA İNTERNET ORTAMINDAKİ ASILSIZ BİLGİ PAYLAŞIMININ ÖNLENMESİ

Arş. Gör. Hasan Ali Güçlü

Ufuk Üniversitesi

Hukuk Fakültesi

Sempozyum çevrim içi olarak yapılacak ve [ASBÜ YouTube](#) kanalı üzerinden yayınlanacaktır.

youtube.com/channel/UCVVOheSLki85AZLQ-PFBsdg

cyberlaw@asbu.edu.tr — cyberlaw.asbu.edu.tr

